

Λυσίας, Κατὰ Διογείτονος §§9-11.1

(έκδ. του Hude, C. Oxford Classical Texts, 1912)

Ο συγκεκριμένος λόγος θαυμαζόταν στην αρχαιότητα για το προοίμιο και τη γεμάτη πάθος διήγησή του. Ο Διογείτων είχε οριστεί από τον αδελφό του Διόδοτο επίτροπος της περιουσίας του την οποία από ό,τι φαίνεται καταχράστηκε.

Ὅγδόῳ δ' ἔτει δοκιμασθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ πρεσβυτέρου τοῖν μειρακίοιν, καλέσας αὐτοὺς εἶπε Διογείτων, ὅτι καταλίποι αὐτοῖς ὁ πατήρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου καὶ τριάκοντα στατῆρας. «**Εγὼ οὖν πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ δεδαπάνηκα εἰς τὴν ὑμετέραν τροφήν. Καὶ ἔως μὲν εἶχον, οὐδέν μοι διέφερεν· νυνὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπόρως διάκειμαι. Σὺ οὖν, ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνὴρ γεγένησαι, σκόπει αὐτὸς ἤδη πόθεν ἔξεις τὰ ἐπιτήδεια**». Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύοντες ὥχοντο πρὸς τὴν μητέρα, καὶ παραλαβόντες ἐκείνην ἦκον πρὸς ἐμέ, οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι καὶ ἀθλίως ἐκπεπτωκότες, κλάοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιδεῖν αὐτοὺς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῶων μηδ' εἰς πτωχείαν καταστάντας, ὑβρισμένους ὑφ' ὧν ἤκιστα ἐχρῆν, ἀλλὰ βοηθῆσαι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν. Πολλὰ ἂν εἶη λέγειν, ὅσον πένθος ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ ἦν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ.

τοῖν μειρακίοιν (= τῶν μειρακίων): των νεαρῶν αγοριῶν

αὐτός: ο ἴδιος

ὥχοντο: ἐφυγαν και πήγαν

κλάοντες: κλαίοντες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ὅγδόῳ δ' ἔτει δοκιμασθέντος ... τὰ ἐπιτήδεια».

Μονάδες 20

Γ2. Πώς αντέδρασαν τα νεαρά αγόρια, όταν άκουσαν τα λόγια του Διογείτονα;

Μονάδες 10

Γ3.

α. Να γράψετε τη δοτική πληθυντικού των παρακάτω ουσιαστικών: *ὁ πατήρ, τοῦ πάθους*.
(μονάδες 4)

β. Να γράψετε το απαρέμφατο μέλλοντα των παρακάτω ρηματικών τύπων (στην ίδια φωνή και διάθεση): *εἶπε, ἀκούσαντες, ἀποστερηθέντας*. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

Γ4.

α. «*δοκιμασθέντος, καλέσας, καταστάντας*»: Να γράψετε το είδος των παραπάνω υπογραμμισμένων μετοχών του κειμένου (μονάδες 3) και να εντοπίσετε τα υποκείμενά τους (μονάδες 3).

β. «*Εγὼ οὖν πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ δεδαπάνηκα εἰς τὴν ὑμετέραν τροφήν.*», «*Σὺ οὖν, ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνὴρ γεγένησαι, σκόπει αὐτὸς ἤδη πόθεν ἔξεις τὰ ἐπιτήδεια*»: Στα παραπάνω αποσπάσματα του αδίδακτου κειμένου να γράψετε τα αντικείμενα των ρημάτων. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Γ1. Οχτώ χρόνια αργότερα, όταν ενηλικιώθηκε το μεγαλύτερο από τα αγόρια, τα κάλεσε ο Διογείτων και τους είπε ότι ο πατέρας τους τούς είχε αφήσει είκοσι αργυρές μνες και τριάντα στατήρες. «Εγώ έως τώρα έχω ξοδέψει πολλά από τα δικά μου για να σας μεγαλώσω. Όσον καιρό είχα, ποσώς με απασχολούσε. Τώρα ωστόσο πένομαι και ο ίδιος. Εσύ λοιπόν, αφού έχεις υποβληθεί ήδη στη διαδικασία της δοκιμασίας και ενηλικιώθηκες, σκέψου πλέον μόνος σου πώς θα εξασφαλίσεις τα προς το ζην.» Όταν τα αγόρια τα άκουσαν αυτά, συγκλονισμένα και με δάκρυα στα μάτια κίνησαν και πήγαν στη μητέρα τους και, αφού την πήραν μαζί τους, ήρθαν και με βρήκαν. Η κατάσταση τους, έπειτα από αυτό που τους είχε συμβεί, σε συντάραζε: είχαν εκδιωχθεί κακήν κακώς, έκλαιγαν και με παρακαλούσαν να μην επιτρέψω να στερηθούν την πατρική τους περιουσία ούτε να καταλήξουν πάμφτωχα, επειδή τους είχαν φερθεί ανάλγητα οι τελευταίοι που θα έπρεπε να τους φερθούν έτσι· μου ζητούσαν λοιπόν να τα βοηθήσω και για χάρη της αδερφής τους και για χάρη τους. Θα πήγαινε μακριά, αν σας έλεγα τι οδύνη επικρατούσε στο σπίτι μου εκείνο τον καιρό. [Μτφρ. Θ.Κ. Στεφανόπουλος (υπό έκδοση)]

Οκτώ έτη λοιπόν μετά από αυτά, αφού εξετάσθηκε ο πρεσβύτερος από τους γιους του Διοδότου και γράφτηκε στον κατάλογο των εφήβων, τους κάλεσε ο Διογείτων και τους είπε ότι ο πατέρας τους άφησε σε αυτούς είκοσι αργυρές μνες και τριάντα νομίσματα της Κυζίκου. «Εγώ λοιπόν πολλά από την περιουσία μου έχω ξοδέψει για τη διατροφή σας. Και ως ότου μεν είχα δεν με ενδιέφερε να ξοδεύω για χάρη σας· τώρα όμως και εγώ είμαι πτωχός. Εσύ λοιπόν, αφού έχεις εξετασθεί και είσαι πλέον άνδρας, σκέψου πλέον πώς θα ζήσετε». Όταν άκουσαν αυτά διωγμένοι από τον Διογείτονα και κλαίγοντας έτρεξαν στη μητέρα τους, και παίρνοντας εκείνη ήλθαν στο σπίτι μου, από τη μια σε κακή κατάσταση εξαιτίας της συμφοράς που βρίσκονταν, από την άλλη εκδιωγμένοι με ασεβή τρόπο, έκλαιγαν και παρακαλούσαν να μην τους αφήσω να χάσουν την πατρική τους περιουσία και να καταντήσουν σε ένδεια, αφού έχουν αδικηθεί από εκείνον, ο οποίος με κανένα τρόπο δεν έπρεπε να τους βλάψει, αλλά να τους βοηθήσει και χάριν της αδελφής τους και χάριν αυτών των ιδίων. Πολλά θα μπορούσα να πω για το πένθος που υπήρχε τότε στην οικία μου. [Μτφρ. Στ. Τζουμελέας. 1939. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική].

Γ2. Τα νεαρά αγόρια μόλις άκουσαν τα λόγια του Διογείτονα ξέσπασαν σε κλάματα και προσέτρεξαν στη μητέρα τους. Στη συνέχεια πήγαν μαζί της στον κατήγορο-ομιλητή και του ζητούσαν να μην τους αφήσει να εξαθλιωθούν, αφού ήταν θύματα της αδικίας του Διογείτονα, αλλά να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν την οδυνηρή κατάσταση.

Γ3. α. τοῖς πατράσι(ν), τοῖς πάθεσι β. λέξειν-ερεῖν, ἀκούσεσθαι, ἀποστερηθήσεσθαι.

Γ4.

α.

δοκιμασθέντος: είναι (επιρρηματική) χρονική μετοχή σε γενική απόλυτη, υποκείμενο της μετοχής είναι τοῦ πρεσβυτέρου/ εννοείται *μειρακίου*.

καλέσας: είναι (επιρρηματική) χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος *εἶπε: Διογείτων*.

καταστάντας: είναι κατηγορηματική μετοχή από το απαρέμφατο *περιδεῖν*, υποκείμενο της μετοχής είναι το *αὐτούς*: αντικείμενο του απαρεμφάτου *περιδεῖν*.

β.

πολλά: είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα *δεδαπάνηκα* (μονάδα 1)

«πόθεν ἔξεις τὰ ἐπιτήδεια»: είναι (ονοματική) πλάγια ερωτηματική πρόταση αντικείμενο στο ρήμα *σκόπει* (μονάδες 2)

τὰ ἐπιτήδεια: είναι αντικείμενο στο ρήμα *ἔξεις* (μονάδα 1).

